

Skupina:

Razred:

Datum:

CIKASTO GOVEDO

Cikasto govedo je edina slovenska avtohtona pasma govedu. V zadnjih desetletjih se je razvoj po vsem svetu osredotočil na rejo maloštevilnih, visoko produktivnih pasem, pogosto brez upoštevanja njihovih naravnih sposobnosti za preživetje, razmnoževanje in rejo, prilagojeno krajevnim razmeram.

Posledica te selekcije je bilo zmanjšanje rabe lokalno prilagojenih (avtohtonih) pasem. V strahu pred nepovratnim mehanizmom izginevanja pasem, ki istočasno vključuje izgubljanje genske variabilnosti znotraj posameznih vrst domačih živali, so v 80-ih letih 20. stoletja posamezna mednarodna združenja in pasemske organizacije pričele z ustanavljanjem različnih oblik ohranjanja dragocenih genskih virov. V globalnem smislu pomeni raba večjega števila pasem domačih živali zanesljivejši način ohranjanja genetske baze domačih živali za prihodnost in je ključni element globalne strategije za upravljanje z živalskimi genskimi viri. V sredini 19. stoletja je bilo govedo na območju današnje Slovenije zelo raznoliko. Še so bili prisotni ostanki enobarvnega, svetlega, umazano belega ali rumenkastega goveda. Iz tega osnovnega goveda, ki naj bi ga Slovenci ob naselitvi pripeljali s seboj, izhajajo sledovi za enobarvno, svetlo rumenkasto govedo na Kranjskem. Na Gorenjskem, kamor so uvažali plemenske bike in telice belanske oz. pincgavske pasme, so bile živali proti koncu stoletja že enotnega videza, po barvi dlake, sluznic, rogov in parkljev so bile podobne belanski pasmi. Odraslo govedo je bilo lažje od pincgavske pasme, po telesnih oblikah pa delno še podobno nekdanji živini (Ferčej, 1996). Na tej osnovi se je razvilo in oblikovalo cikasto govedo, ki je edina slovenska avtohtona pasma govedu. Cikasto govedo ima podlago v divjem kratkorogem govedu »Bos brachyceros« (vir: Rejski program za cikasto govedo).

Morfološke in avtohtone lastnosti:

- telesna teža krav (od 300 do 450 kg)
- višina vihra (od 115 do 132 cm)
- pigmentacija plašča (svetlo rdeče barve z manj izraženimi lisami)
- oblika glave (krajša glava, širok smrček, poudarjene oči z visokim nadočesnim lokom, kratki in tanki rogovi obrnjeni naprej)
- plemenit značaj (tanjši in daljši naguban vrat, tanka koža, kratka dlaka, majhna podgrlina, vtis vitkosti)
- telesne oblike (korektne noge, čvrsti biclji, visoki in temni parklji)
- vime (lepo oblikovano s primernimi seski)

Rejski cilj obsega dobro plodnost, lahke telitve, dolgo življenjsko in proizvodno dobo, dobro prilagodljivost ter odpornost. Vse to pripomore k dobremu izkoriščanju paše na zahtevnih legah v hribovitem svetu in s tem ohranjanju marginalnih območij v Sloveniji. Vse našete lastnosti vplivajo na selekcijo. Zaradi majhnega števila govedi cikaste pasme je treba dosledno preprečevati parjenje v sorodstvu, in sicer z večjim številom plemenskih bikov v osemenjevanju, predvsem pa v naravnem pripustu. Takšen model selekcije daje širino genetski pestrosti populacije. Pomen ohranitve pasme in njene obnovitve je nadvse pomemben tudi z vidika ohranjanja naše naravne in kulturne dediščine. Širše območje Triglavskega narodnega parka je še posebej primerno za rejo cike, zato je treba narediti vse, da ohranimo to bogastvo naše domovine. Svoj delež prispeva tudi država s podporo ohranjanju avtohtonih pasem, saj s tem tudi ohranjamo rejce in prelepo slovensko podeželje, v združenih Evropi pa je to tudi del naše identitete.

Primernost cikastega goveda:

- je primerna za ekološke reje
- je prilagodljiva na lokalne pogoje reje
- je primerna za pašo, tudi na skromnih in hribovitih območjih
- je odporna na bolezni
- ima dobro plodnost
- ima relativno (glede na telesno maso) dobro mlečnost
- ima dolgo življenjsko dobo
- ima izrazit materinski čut

Vir članka in fotografije:

<https://lj.kgzs.si/zivinoreja/selekcija/cikasto-govedo>, 20.9.2020